

MAGYAR KURIR

Bécsből, Pénteken, Aprilis' 7-dikén, 1820.

Frantzia Ország.

A' személyes szabadságnak megszo-
rítottását illető jóvallás Mártzius' 25-dikén
a' Pairek' kamarájában is megerősített
86 ellen 121 vótumokkal. E' hát már
most, ha a' Királynak is úgy fog tette-
ni, törvényes erővel fog birni addig,
míg a' meghatározott időpont el nem ér-
kezik. Miben álljon ezen egész megszo-
rításnak minémüése, legjobban kité-
zik magából a' törvényből, a' melly
egészszén itt következik: — „1-ső Czík-
kely. Minden személy, ki akárminémü
beszéd, irás, fenyegetődés, vagy cse-
lekedet által magát abba az állapotba
helyeztette, hogy a' Király' élete vagy
személye, a' Királyi familia' tagjainak
életjek vagy személyek ellen, továbbá
az Országlöszéknek felfordítására vagy
megváltoztatására; avagy a' tronusra va-
ló következésnek megváltoztatására, cél-
zó próbatétellel, özszeesküvéssel, vagy
pedig özszeesküvésnek jóvallásával vá-
doltassék: a' Ministerek' tanácsában meg-
határozottat 's legalább három Minis-
ternek aláírásával megerősített, pa-
rancsolatnak ereje szerint, a' melly
parancsolatnak mássa az elfogattatandó
személynek számára való leszen, elfogat-
tathatik 's bezárattathatik. — 2-dik Czík.
Minden ilyen elfogattatott személyt; vagy
azon helyen, hol az a' cselekedet elő-
fordult, mellyért a' vádolás történt, vagy
a' vádoltatott személynek lakhelyén, ha-
ladék nélkül a' Kerületbéli ítélőszék' fog-

házába kell vitétni. A' tömlöcztartó vagy
a' foglyok' gondviselője, ki a' foglyot ál-
tal vette, tartozik az általvételtölfogva
számlálván 24 óra alatt az elfogattatásról
szólló parancsolatnak mássát a' Kir. Pro-
kurátorhoz, 's ez, azt hasonlóképpen ugyan
annyi idő alatt a' Kerületi ítélőszéknél lé-
vő Közönséges Prokurátorhoz küldeni. Ezen
utolsónak tartozó kötelessége leszen az,
hogy ezen parancsolatnak kezébe lett adat-
tatása után 14 napok alatt az elfogattatott
személyt vagy maga kikérdezze, vagy
valamelyik helytartója által kikérdeztes-
se, még pedig mind azokról a' dolgokról,
a' mellyekről vagy önn' maga valamit
tud, vagy pedig a' mellyek a' Ministeri-
umtól hozzáküldődő irásokban találtatnak.
Ugyan ezen kikérdező Prokurátor tarto-
zik a' fogolynak minden kinyilatkoztatá-
sait jegyzőkönyvbe írni, 's tölle minden
nemü memorialisokat, reklamátziókat 's
egyéb feladásokat elfogadni, 's mind eze-
ket 24 óráknak eltölte előtt a' Törvényes
Minister' kezébe küldeni, oly végre, hogy
mind ezekről a' Ministeri Tanács' elejébe
tudósítás terjesztethessék. — 3-dik Czík.
Ezen tudósítás 's a' Ministeri Tanács' ha-
tározása, akar a' maga illető ítélőbiráji
elébe útasíttassék a' fogoly, akár szaba-
don bocsáttassék (melly mellett azonköz-
ben ötet az ő elfogattatásának okáról min-
denik esetben tudósítani kell) attól az idő-
pontól, melyben a' Közönséges Prokurá-
tor az Aktákat a' Törvényes Minister' ke-
zébe küldötte, számlálván legfeljebb há-

rom hónapok alatt tétetődjenek meg. — 4. dik Czik. A' Ministerium tartozik az ő parancsolatjára elfogattatott személyyekről a' kamaráknak, az ő következő öszszehivattatásokkor, egy laistromot elejebbe terjeszteti, 's a' kamarákat ezen törvénynek miként lett végrehajtatásáról is tudósítani, a' melly törvény, ha talám a' kamaráknak jövendőbéli öszszehivattatása után tartandó üléseikben újra meg nem erőssitetik, akkor pleno jure megszűnik fennállani és kötelező erővel birni.“

Az Ujságoknak 's egyéb meghatározott időkben (hetek vagy hónapok szerént) kijövő politikai irásoknak néhány esztendőkiig censúra alá leendő vettetését a' mi illeti, erről való vélekedését Mártz. 16. dikán terjesztette a' Biztosság, a' maga Szószollója Froc-de-la-Bonlaye által a' Követek' kamarája elejébe. Ezen vélekedés úgy esett ki, hogy előre minden azeránt való reménségtől megfosztotta a' Liberálisokat, hogy irásbéli szabadságokat folyvást fenntartassák. A' volt a' Biztosság' jóvállása, hogy általjában meg kell erőssíteni a' Pairkamara' határozását, melly által a' Ministerek' jóvállása némelly változtatásokkal már helybehagyatott. A' Követek' kamarája Mártzius' 21. dikén fogott hozzá az ezen tárgy felett való vetekedéshez, 's még 25. dikben se' tett volt az egész törvényről végső határozást. Gróf Labourdonnaye és Ternaux még ezen napon (25. dikben) is a' felett vetekedtek 's azt kívánták, hogy csak a' most öszszegyűlvő Követek' üléseinek végződéséig tartson ez a' megszorító törvény (az Ujságok' censúrája). Az ok' kívánsága voksolás alá bocsáttatott, de visszavetett; 127 votumolt voltak ellene, 's csak 113- man fogták pártját. — Ezen napok

alatt mind két részen lévő tagok, a' Liberálisok éppen úgy mint az Ultrák, nagyon heves beszédeket tartottak egymás ellen. Az utólsók most telyes erővel pártját fogták a' Ministerek' jóvállásának; Marcellus nevű Ultrának beszédeből az egész Jobb-oldalon ülőknek gondolkodása' módjáról lehet itélni: —“

„A' régi világnak egy népénél (igy beszélt ezen Gróf) törvény által meg volt parancsolatva, hogy ha valaki gyilkos módon megölettetett, annak eltemettésekor minden ottlakó polgár megesküdni kéntelenitessék, hogy ő ezen gyilkosságban ártatlan legyen. Frantzia Országban egy Királyi Princz ölettetett meg. Lázasztó és Istentelen Irók, ki az köztetek, a' ki mérészelne megesküdni, hogy ezen Princz halálának okozója ne legyen? Ha egy nép oly szerencsétlen vagy oly esztelen lehet, hogy a' maga törvényeiből annak nevét kiszorittya, a' ki egyedül adhat lelket azoknak (más szókkal, hogy a' Religióról a' törvényekben ne emlékezzék), így csak a' halál' gyümölseiseihez tarthat számot; 's azon időtől fogva, hogy a' mi Törvényhozó kamaráink a' religiói istentagadást (Atheismust) kihirdették; könnyü vala előre ellátnunk, hogy Frantzia Országot nem soká a' politikai Atheismus is, minden tudományaival és bűnhődéseivel egygyütt, ismét meg fogná látogatni.

„Már ma megesmérjük, hogy melly veszedelmes tévelygésre léptünk; minden Státusokat nyughatatlankodni, minden thrónusokat megrázattatni, minden erkölcsi és politikai igasságokat kétségbé hozattatni, mindent a' mi szent vagy tiszteletre méltó, káromoltatni és fenyegetetni látunk; látjuk, hogy a' népek a' kevély és hazug tudományoknak játékul kitétetve, mint a' részegek úgy, tántorognak; látjuk, hogy a' czivakodás' szövé-

nekét Frantzia Országban miként gyujtják, hogy azzal egész Európát meggyujtsák; látjuk, hogy a' gyulasztó eszközök, éppen azon nemzetből, melyhez Europa ennekelötte azért szokott volt menni, hogy nálla emberiség' hűség' és becsület' tudományát merítsen 's mind-ezeknek példáját szemlélje, miként szórtnak széllyel mindenfelé. Végezetre felnyitjuk szemünket. Jaj! de miért nyitjuk ily későre? —

„Az Országglószék azt kívánja, hogy ti költsönözsetek néki hatalmat azon gyilkos tanítások ellen, mellyek által a' társasági élet megölettetik. En szabad lelkűséggel megvallom, hogy nehezen foghatom-meg, hogy lehessen az, hogy valamely Országglószéknek, akár melly formájú legyen is ő, kifejezett törvény kívántassék arra, hogy az efféléknek iróadását és kihirdetődését megakadályoztatassa: hogy semmi Isten nincsen, hogy az Országglókat meggyilkolni szabad legyen, hogy a' Státus' vallása csalárdság legyen, 's több ilyen erkölcsi és politikai káromkodások, mellyek a' mostani néptanítóknak elméje' szüleményeit megmocsosítják, 's a' Státus' legkeményebb talpköveit és támozzait megrázzák. A' magaltalmazás' jussa természeti jus; olyan jus, melly minden egyéb jusokat megelőz; 's azon Országglószékhez, a' melynek positiv törvényekre lenne szüksége, hogy az efféle próbatételeket meggátolhassa vagy eltávoztathassa, nekem nem nagy bizodalmam lehetne azeránt, hogy ezen törvényeknek azután is, ha egyszer azokkal felruháztatva lenne, nagyon sikeres hasznokat vehesse. Hanem, hagyjuk ezt ennyire; elég az, hogy a' Király mostanában azt kívánja tőlünk, hogy adjunk néki oltalmazó eszközöket a' nyomtatási öszszeesküvésék ellen. En úgy itelek,

hogy mi tartozunk néki ezen eszközökkel, de ily meghatározott feltétel alatt, hogy tudja is akarja is ezen eszközöket a' mi megtartásunkra használni, 's t.“ — (Ezen beszédek oly hosszak, hogy nekünk mind kiadni lehetetlenség; csak ezen Gróf Marcellus' beszédjével még néhány árkusokat beirhatnánk; pedig sok tagok tartottak ily hosszú beszédeket mind két részről. A' Ministerek közül is beszélték némelyek, kik közt leginkább Báro Paquier különböztette-meg magát hathatós beszédje által. — „Igaz az, úgymond, hogy, mint az ellenző rész ellenünk felhozza, Spanyol Országban nagy mozgás történt; a' katonaság is részesült benne, 's ő volt első emelő rudja; ellenzőink ezen valóörvendezéssekben magokon kívül vannak; 's egygyik Követ-Collegánk már azon jártatja a' maga emberbaráti (philantropicus) eszit, hogy a' Frantzia Külső Ministernek elvádoltatását jóvállja, ha talám a' Frantzia Országglószék ezen Spanyol revolutzió eránt magát oly kedvezőnek mutatni nem találná, mint ezen Collegánk' vélekedése szerént mutatni szükséges lenne. —

„En Uraim nem akarom ezen Spanyol revolutzióknak sem indító okait sem következeit feszegetni. Hathatósan ohajtom, hogy a' Spanyol nép' jóvára üssön-ki. Valóban soha nem fogja azt senki a' mi Királyunk' Ministeriumának szemére vetni; hogy azon jót, mellyet ő Egea' Fr. népnek akkor adott, mikor ötöt a' Constitútióval megajándékozta, a' Bourboni Ház' más ága alatt lévő népekre is kiterjesztetni ne kívánná: de azonban nem irtódom azt is kimondani, hogy, ha emé' katonáknak, kik egy szempillantatig elfel-jtkezhettek arról, hogy a' fegyvert csak azért kapták kezeikbe, hogy a' Királynak hűséget esküdtek, ezen fegyver

mindjárt a' szabadság' hajnalának hasadásakor az ő kezeikből ki nem esik; 's ha oda talál a' dolog menni, hogy ezen első megtévedés még az elsőbb szempillantatokon túl is tartani fog. — így oda leszen Spanyol Országának szabadsága, nyugalma, és boldogsága! Így nem soká minden féle veszedelmek fogják fenyegetni ezen szerencsétlen Országot. A' Romai Legiók kedvek' tartása szerint adták vették a' Caesárok országlopálczáikat; ők még ma is Császárrá proklamálhatnak a' magok Vezérjeket, 's holnap meggyilkolhatnak a' Császárokat; de a' szabadság a' Praetorianusoknak Lógereik' árnyékában soha ki nem virágozhatott. —

„Legyen hát Spanyolország bár a' maga Királya alatt szabad, nagy, és boldog! Néünk ezt ohajtanunk kell; én ezt reménleni is akarom. De gondoljuk meg, hogy az a' cél, melynek elérésén Spanyol Ország még most iparkodik, éppen az, mellyet mi már elértünk. Azok, kik egy nemzetnek, melynek a' szabadság' pályájának útján még mindent el kell követni, példaadását igen mohón felkapván tükrögyánánt annak a' nemzetnek szemei eléjébe tartják, melly azon pályafutás' útján már mindent megnyert, melynek már nincsen mit megnyerni, csak mindent megtartani, mértékletlenül belé szerettek a' revoluzióknak javaiba, nagyon édesen kell ezeknek képzelődni a' revoluziók időkrol; 's az oly nemzetnek, a' melly már mindent megnyert, arra, hogy mindent megtarthasson, nagyon szükséges az, hogy a' faktziók ellen vigyázó legyen, 's hogy a' maga törvényeit azoknak iparkodásaik ellen, kik a' zabolátlanságot a' szabadsággal öszszezavarni még most is meg nem szűnnek, megerősítsen. —

„Ah, Uraim! Ha Spanyol Ország

azon jóknak, mellyekkel mi birunk, csak felét birta volna, ha néki csak azon despotismustól kellett volna félni, melytől, mint mutatják, nállunk az ellenkező részen lévők félnek, melly nagy büntetésre méltó emberek volnának ezen esetben azok, a' kik ötet a' maga szerencsés állapotjából kiragadván oly állapotba helyeztették, mellyet mind azok a' veszedelmek fenyegetnek, mellyek a' dolgok új rendjének behoztatásától elváhatatlanok szoktak lenni! Minket, Uraim! minekutánna ennyi kösziklákat elkerültünk volna, 's minekutánna már nem egyszer arra az állapotra jutottunk volna, hogy az, a' mit a' hajótörések után a' tenger hajjai között kiragadtunk, egymás közt feloszszuk, ismét a' hánykodó tengernek hajjai közé akarnának kilökni. De, nem Uraim! e' nem fog megtörténni; li-jába próbálnák meg; a' megcsaluttatás ideje elenyészett; minden beszédbéli mesterséges fogások esmertetnek 's megavultak Frantzia Országban; csak az igazság uralkodik; a' cselekedetek' beszéde nyilvánosabb, hathatósabb, mint a' Sophistáké. A' Frantzia nép tudja mivel tartózzék Királyának; szereti ötet és tudja, hogy általa is szerettetik; el nem lehet már ezzel soha hitetni azt, hogy az ő szabadságai, oly törvények miatt, mellyek a' törvényhozó gyűléseknek, a' Constitúzióban meghatározottatva lévő módok szerint elejikke terjesztetnek, megfontoltatnak, megvizsgáltatnak 's megerősítetnek, veszedelembe fofoghassanak.“

Spanyol Ország.

A' Censurát illető Junták, mellyeket a' Cortesek hoztak volt be a' nyomtatási szabadságnak a' visszaélésektől való megoltalmaztatására, 's mellyeket most a' Ki-

rály ismét visszaállított, a Spanyol Ország-lási alkotmánynak egy nagyon különös és megjegyzést érdemlő tulajdonsága. Ezen Censurai Juntáknak felállítatásokra az adott volt a Corteseknek alkalmas-ságot, hogy ők még akkor az Esküdtekből álló ítélőszékeket be nem hozván, hanem ezeknek behozását a későbbi nemzeti gyűlésre bizván, azonban addig is a nyomtatási szabadságot nem akarták oly oltalmazó eszközök nélkül hagyni, mellyek őket a visszaélésektől megmentsék. Erre nézve tiszteletben lévő 's azt meg is érdemlő embereket válogattak ki, még pedig nagyobbadon a valóságos tudósok közül, 's ezekből formáltak előbb egy legfőbb Censurai Juntát, oly határozással, hogy ennek az Ország-lószéktől semmi függése ne legyen, 's a tagjai mindenkor a Cortesek által neveztesse-nek ki. Az után ezen legfőbb Junta rendelt minden tartományoknak egyegy Al-Censurai Juntát, de úgy, hogy ezeknek tagjaik is a Cortesek által erősítették meg. Egyéb Censúra nem lévén, ha történt, hogy valamely könyv valamely visszaélést az ítélőszék-nél elárultatott, ezek azt azonnal a tartománybeli Junta elejébe adni köteleztettek, és ha ez oly ítéletet mondott reá, hogy az író a nyomtatási szabadsággal nem élt vissza, ezen esetben őtet tovább üldözni nem volt szabad. Ellenkező esetben tudósítani köteleztetett a Junta az író-t, a kinek ekkor szabadságában állott magát ugyan ezen Junta előtt írásban védelmezni. Ha ekkor az ő mentse-gének találtatott, a további üldöztetés-től feloldoztatott: az ellenkező esetben pedig szabadságában állott, hogy a legfőbb Junta elejébe apelláljon. Ha ekkor is bünö-snek találtatott, ismét szabadsága volt, ki-adott könyvét ezen Junta előtt is újabb írás által védelmezni. Ha végre ezen

utolsó esetben a legfőbb Junta az Al-Juntának ítéletét megerősítette, már most hatalmokban állott az ítélőszékeknek az író ellen a nyomtatási szabadságért való visszaéléstért pert indítani.

A Madridból Mártzius 16-dikán indult tudósítások szerint, a Király testvérei, az Infansok, a Provisoriai Junta Elöl-ülője Cardinalis Bourbon, a Ministerek, minden Udvari fő hivatalok Flöl-ülőji, 's a Királyi Házhoz tartozó personale, Mártz. 14-dikén a Király kezébe a Constitúzióramegesküdtek. Ugyan ezen hitet 13-dikban a Legfőbb Itélőszék 's azon Hadi és Tengeri Itélőszékek tették-le, mellyek a Constitúzió által eltöröltetett Hadi és Admiralsi Tanácsok helyébe felállítottak. — A Ministerek magok esketék meg a magok Cancellariájikban lévő főket ezen Constitúzióra. — A mind-járt nevezett Fő Itélőszék az eddig úgy nevezett külömbkülömbféle, t. i. Castiliai, Indiai, 's egyéb nevű Tanácsok helyébe, mellyek valami 300 tagokat számláltak, 's a Constitúzió intézeteivel egygyütt már most fenn nem állhatnak, állítattak fel. Az eltöröltetett tanácsok tagjai azonban megtartják rangjokat és fizetésseket addig is, míg ismét hivatalokat kaphatnak. — A Valenziai Fő Kapitány, Elió, mint mondják, legelső volt, kit a Király a mostani környülállások közt letett, melly után ő Olasz Országba vette útozását. — Madridban Mártz. 9-dikétől fogva folyvást nagy csendesség uralkodott. A Király a hol csak magát a népnek megmutatja, mindenütt örvendezéssel fogadtatik. — Murziában már Febr. 29-dikén proklamáltatott volt a Constitúzió, 's Polgári Kormányozóvá Romero Alpuente, Katonai Kormányozóvá pedig Oberster Torrijos tétettek-bé, kik régebben mind ketten próbálták a torturáztatást.

Itt Murciában (nem Madridban) történt, hogy a 'Nyomozószerk' épülete lerontott.

Infáns Don Carlos Mártz. 14-dikén egy hirdetés által tudtára adta a Nemzeti armádának, hogy a Király ötet ennek fő vezérévé nevezte legyen. — Rigónak az egygyik insurgens vezérnek Grenadába tett bemeneteléről azt jegyzik meg, hogy neki Generalis Cruz-Murgean 3000 emberekkel ellent akart állani, hanem általa megfutamtatott, és az alatt-lévők mind általállottak Rigóhoz, úgy hogy Cruz-Murgeannak csak az Adjutánsa volt futó társa. Bemenetele után azonnal minden fogházakat kinyitottak az insurgensek. — Pamplona alatt is majd hasonlóan történt a dolog. Megérkezvén Mina 2000 emberekkel a kapu elejébe, s beizenvén, hogy ő oda be akar menni s a Constitúziót proklamálni akarja, oly választ kapott a benn-lévő Kommandáns-tól, hogy jól van; be-méhet; nálla ebédelhet; hanem ennyiben későre érkezett, hogy már ők is a Constitúciónak kihirdetésében foglalatoskodnak. — Kadixban is akkor történt (t. i. Mártz. 5-dikén vagy 6-dikán) a Constitúciónak kihirdettetése, mikor ott még nem tudhatták, hogy Madridban miik történtek. Vér is omlott: hanem erről még csak keveset olvastunk. — Barcellonában, mint némelly onnét jött levelek a Párisi Ujságokban erősítik, azon üressen maradt helyre, a hol eddig a 'Nyomozószerk' épülete állott, a Quiroga nevit akarják feltéetni a lakosok. Ugyancsak a Barcellonai új Magistrátus egy érzékeny proklamátziót készítettvén, sebes posta hajón Amérikába a Terra Fermai és La Plata mellyéki Respublikákhoz akarja küldeni,

s ezeket arra venni, hogy már most ők is engesztelődjenek meg az anyaországgal s annak karjai közé térjenek vissza — s hogy általjában melly nagyon szíven fektügyék már most a Spanyol Ország-lószérknek is, az egész néppel egygyütt, a közönséges megengesztelődés; eléggé megitélhetni csak ez egyből: hogy ott a hol Rendelések, Hirdetések, Kerü-lőirások közönsé-essé tétetnek, a Nemzeti Zászlók alatt mindenütt ezen szavak olvastatnak: Egygyesség és Elfelejtkezés!

A ma kijött Ujság-levelek szerént, nem igaz a mit feljebb Ellőről iránk, hogy az Olasz Országba való elmenetelre útát talált volna: „Valencziában (ennyiben áll az újabb tudósítások foglalata) még tartott a nagy zúgás. Generalis Elio, a Valencziái Fő Kapitány, midőn a Constitúzionalis Tiszti karokat a Magistrátus házánál éppen instellálni akarta volna, alig kerülhetete el, hogy a köz nép által, melly az ő fejét nagy lármával kívánta, meg ne öletessék. — Bátorságban való maradhatás végett a fellegvárba vitték, hanem a nép azt kívánnyá, hogy indítsanak pert ellene. — Nagyon tartottak, hogy Egüiát a Grenadai Fő Kapitányt is valami kedve ellen való történet találja érni. — A Kataloniai Fő Kapitány Castannos is nagy méltatlanságoknak volt kitétetve Barcellonában Adjutánsaival egygyütt, pedig már a Constitúzióra is meg esküdött volt, s csak annak köszöni megmenekedését, hogy a helyébe a nép által hetéttetett Fő Kapitány, ötet, barátjaival egygyütt elfogatván, Madridba küldötte el.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Királyi Tanácsos Nemes Stipsits Ferdinand Ur, az Orvosi Tudomány-nak Doctora, és a Pesti Kir. Universitás-nál az Orvosi szereknek, és a Gyógyítás közönséges tanúságának néhai Kir. Tanítója, a ki Tanítói hivataljának folytában „Idea Studii Medici“ munkával a Hazai Literaturát szaporította, Pesten Mártzius 25-dikén életének 66-dik esztendejében kimult a világból. Elgyengült egészségére nézve, már ez előtt esztendővel nyugalomra lépett, s most mint jó Hazafinak, és jó Barátnak emlékezetét, kik őtet esmérték, tisztelettel emlegetik. Fejérvárt született, és a Pesti Pater Franciscanusoknál rangjához illő szómorú tisztelettel Mártzius 27-dikén temettetett-el.

Végezete a közelebb költ M. Kuriban félbemaradott, sa Pesti Újságból vétetett tudósításoknak:

Ezután a jutalommal megkoronázott Férfiaknak az őket illető jutalmak általadattak, kik ő Cs. K. Fő Herczezségéhez hálaadó tisztelettel tellyes köszöneteket mondottak, s ezen fényes megtisztetésre nézve is ujjabb igyekezettel való munkálkodást ajánlottak. (Tek. Kisfaludy Sándor Ur betegsége miatt jelen nem lehetett, Tek. Horváth Ádám Ur Özevgyének pedig a jutalom más úton fog által adatni.)

Befejezte az inneplést a Nemzeti Muzéum részéről Tek. Horváth István Urnak, több Ns. Vármegyék Tábla-Birájának, és a Bibliotheca Gondviselőjének, Historiai tudománnyal, Nemes hazafiúi érzéssel, és jeles Magyar ékessen szóllás-

sal készült fontos beszédje, melyben a halgató Nemes Gyülekezetet, a Felsőges Austriai Háznak, a Magyar nyelv eránt való érdemeit különösen magasztalta, és mind a Nádor-Ispáynak, ő Cs. Kir. Fő Herczezségének, mind Ferdinand Kir. Fő Herczegnek ezen Nemzeti innep' megditsöitetését mély tisztelettel meghálálta. — Erre az egész Gyülekezet hazafiúi örömetől elragadtatván, magyar „Éljen“ kiáltással háromszor zengedeztetvén a palotát, az innepet berekesztette.

Elfelejtethetlen emlékezetet hágy maga után ezen inneplés, a melynek fényét a Fő Herczegeken kívül az Országnek Nagyjai, u. m. Nagy Méltóságú Ürményi József Ország Birája; N. Mélt. Gr. Gyulai Ignác, Horváth Országi Bán; N. M. Almássy Pál Kir. Fő Lovász Mester; N. M. Báró Vécsey Miklós; Mélt. Majláth György Personalis, és a Felsőges Curiának, s a Nemes Vármegyének Tagjai, Három Püspökök: Méltóságos Mitterpacher, Paintner, és Kovalik Püspök Urak, s a Pesten Budán lakó több Uraságok, és Nemesek jelenléteikkel nevelni hazafiúi gyönyörüségeknak tartották. Azt is tisztelettel kell említenünk, hogy több Pesti Dámnak ezen Nemzeti Innepet szíves részvétellel megtisztelték. Ezen fő és díszes jelenéseket tekintvén nem tartóztathatjuk meg magunkat, hogy örömnünkben fel ne kiáltunk. Éljen a Magyar Nemzet!

A Nemzeti nyelvnek ezen fényes inneplése, Marczibányi István ő Excellentiájának példája által új nemes lelkű követőket támasztott. Ugyan is Tek. Kisfaludy Sándor Ur tudósítatván a jutalomról, a neki szánt 400 forintokat egy díszes Magyar Almanac kiadására ajánlotta.

Méltóságos Gróf Széki Teleki József, Kir. Kamarás Ur, a' neki íteltetett 200 forintokat új Jutalom-Kérdésekre áldozta. Királyi Tanácsos Fő Tisztelendő Fejér György Prépost Ur, a' neki adatott jutalmat, valamint tsak úgy fogadta-el, hogy azt hasonló czélra fordíthassa, kinyilatkoztatását az által tellyesítette, hogy azon 400 forintokat a' megkoronáztatott feleletek kinyomtatására szentelte. Nem kételkedünk, hogy ezen szép példák, több Hazafiakat is hasonló cselekedetekre serkentenek, és a' Tudósok vetélkedve fognak iparkodni, hogy efféle jutalmakban, ha tsak a' megtiszteltetésért is, részt vehessenek.

Rimaszombat M. Városában Böjt-elő hava 12-dik napján tartatott Tekéntetes Vármegye köz Gyülése alkalmatosságával, Első Al-Ispány, Tek. Markusfalusi Mariássy Istvány Ur mindenek előtt említésbe hozta a' szerencsésen bekövetkezett szeretett Királyunk ö Felségének születése napját; melyre a' számosan öszve gyülekezett Karok és Rendek forró indulattal, a' háromszort „Eljen“ felkiáltás után, egyes akarattal annak díszesebb tartatását, a' következő napra határozták; a' nunt is azon nap reggeli m. e. 10 óra tájban, a' Tekéntetes Vármegye minden Tisztjei, Tábla Birái 's Rendei nagy számmal a' Vármegye Házánál öszve gyülekezvén, felültisztelt Első Al-Ispány Urnak vezérlése alatt, a' mozsaraknak dörgése mellett a' Catholicus Templomba elmentek, 's Fő Tisztelendő Makay Thade Kanonok Ur által trombita dobszó mellett pompásan szolgáltatott Szent Misénél jelen vol-

tak. — Az ezen Városban lévő Reformatus Templomban is különös nevelésű 's Tudományú Janka József helybéli Prédikátor Ur, jelesen kimunkálódott, 's azon szent helyen, szép ékes szóllással elmondott Versekkel, illendően megdíszesítette az illy nevezetes emlékeztető napot. De egyszersmind, Atyai kegyességgel szeliden Uralkodó szeretett Királyunk hosszúságú életéért, egész Királyi házának boldogítatására 's megtartásáért buzgó ahitossággal könyörgött.

Váczon Mártius 12-dik napján Méltóságos Gróf Bissingen Nieppenburg, Jaszi felszentelt Püspök, Nagy Prépost, és Capitularis Generalis Vicarius, érdemekkel telyes életét, rövid betegsége után 70-dik esztendejében elvégezte. Kit a' Vácziak, mint különös Jóltevőjüket, későn fognak elfelejteni.

A' Magyar Országi levelekben emlittetik 's ezekből a' Bécsiek is méltónak tartják megemliteni, hogy az Oroszbirodalomban most (elfelejtették oda tenni: a' többek között) három nevezetes Magyarok (nagy becsületben) élnek: Egygyik Feszler Ignác Aurelius Ur, Theologia Doktora, a' Saratói Evang. Consistorialis kerület Püspöke 's Papi Elölülője; a' másik Fauenfeld Ritter Ur (Erdélyi születés) a' Zarskoe-Zelói Cs. Gymnasium Direktora, hol a' Feszler Ur úja, Eusebius, tanul; a' harmadik Rombauer Ur (Lőesei születés) híres festő, Petersburgban lakik.

A' Marhahúsnak fontja, Bécsben, Aprilisre is 15 krajozáron hagyatott.